www.e-rara.ch

Quinti Horatii Flacci Poemata omnia

Horatius Flaccus, Quintus

Friburgi Brisgoiae, Anno 1549

Zentralbibliothek Solothurn

Shelf Mark: ZBS Staal 237

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-89747

[De arte poetica.]

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d’imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L’éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l’imprimerie jusqu’au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

Alterum in lustrum, meliusq; semper
Proroget æuum.
Quæq; Auentinum tenet, Algidumq;
Quindecim Diana preces uirorum
Curet, & uotis puerorum amicas
Applicet aureis.
Hæc Iouem sentire, deosq; cunctos
Spem bonam, certamq; domum reporto
Doctus, & Phœbi chorus, & Dianæ
Dicere laudes.

CARMINIS SECVLARIS FINIS.

Q. HORATII FLACCI DE ARTE POETICA LIBER, AD PISONES.

HVMANO capiti ceruicem pictor equinam
Iungere si uelit, & uarias inducere plumas,
Vndiq; collatis membris, ut turpiter atrum
Desinat in piscem mulier formosa superne:
Spectatum admissi risum teneatis amici?

Credite Pisones isti tabulæ fore librum
Persimilem cuius uelut ægri somnia, uanæ
Fingentur species, ut nec pes, nec caput uni
Reddatur formæ. Pictoribus, atq; poëtis
Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas.
Scimus, & hanc ueniam petimusq;, damusq; uicissim.
Sed non ut placidis coeant immitia: non ut
Serpentes auibus geminentur, tigribus agni.
Incœptis grauibus plærunq;, & magna professis
Purpureus, late qui splendeat, unus & alter
Adsuitur pannus: cum lucus & ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluuius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum
Scis simulare. Quid hoc? si fractis enatat expes
Nauibus, ære dato, qui pingitur? amphora cœpit
Institui, currente rota cur urceus exit?
Deniq; sit quod uis simplex duntaxat, & unum.
Maxima pars uatum pater, & iuuenes patre digni,
Decipimur specie recti. breuis esse laboro,
Obscurus fio. sectantem leuia nerui
Deficiunt, animiq;, professus grandia turget.
Serpit humi tutus nimium, timidusq; procellæ.
Qui uariare cupit rem prodigialiter unam,
Delphinum syluis adpingit, fluctibus aprum.
In uitium ducit culpæ fuga, si caret arte.
Aemilium circa ludum faber imus & ungueis

Exprimet, & molles imitabitur ære capillos.
Infelix operis summa, quia ponere totum
Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
Non magis esse uelim, quàm prauo uiuere naso,
Spectandum nigris oculis, nigroq; capillo.
Sumite materiam uestris qui scribitis æquam
Viribus: & uersate diu, quid ferre recusent,
Quid ualeant humeri. cui lecta potenter erit res
Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
Ordinis hæc uirtus erit, & Venus, aut ego fallor,
Vt iam nunc dicat, iam nunc debentia dici,
Plæraq; differat, & præsens in tempus omittat.
Hoc amet, hoc spernat promissi carminis autor.
In uerbis etiam tenuis, cautusq; serendis,
Dixeris egregie, notum si callida uerbum
Reddiderit iunctura nouum, si forte necesse est
Indicijs monstrare recentibus abdita rerum, &
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis,
Continget, dabiturq; licentia sumpta pudenter.
Et noua, fictaq; nuper habebunt uerba fidem, si
Græco fonte cadant parce detorta. Quid autem
Cæcilio, Plautoq; dabit Romanus, ademptum
Virgilio, Varioq;? ego, cur acquirere pauca
Si possum inuideor? cum lingua Catonis & Enni
Sermonem patrium ditauerit, & noua rerum
Nomina protulerit? Licuit, semperq; licebit,
Signatum præsente nota producere nomen.

Vt syluæ

Vt syluæ folijs pronos mutantur in annos,
Prima cadunt, ita uerborum uetus interit ætas:
Et iuuenum ritu florent modo nata, uigentq́;.
Debemur morti nos, nostraq́;: siue receptus
Terra Neptunus, classeis Aquilonibus arcet,
Regis opus: sterilisue diu palus, aptaq; remis
Vicinas urbeis alit, & graue sentit aratrum:
Seu cursum mutauit iniquum frugibus amnis
Doctus iter melius. Mortalia facta peribunt,
Nedum sermonum stet honos, & gratia uiuax.
Multa renascentur, quæ iam cecidere: cadentq;
Quæ nunc sunt in honore uocabula, si uolet usus,
Quem penes arbitriū est, & uis, & norma loquēdi.
Res gestæ regumq;, ducumq;, & tristia bella
Quo scribi possent numero, monstrauit Homerus.
Versibus impariter iunctis querimonia primum,
Pòst etiam inclusa est uoti sententia compos.
Quis tamen exiguos Elegos emiserit author
Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est.
Archilochum proprio rabies armauit Iambo.
Hunc socci cepere pedem, grandesq; cothurni,
Alternis aptum sermonibus, & populareis
Vincentem strepitus, & natum rebus agendis.
Musa dedit fidibus diuos, puerosq; deorum,
Et pugilem uictorem, & equum certamine primū,
Et iuuenum curas, & libera uina referre.
Descriptas seruare uices, operumq; colores

Cur ego, si nequeo, ignoroq́; Poëta salutor?
Cur nescire pudens prauè, quàm discere malo?
Versibus exponi Tragicis res Comica non uult.
Indignatur item priuatis, ac prope socco
Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ.
Singula quæq; locum teneant sortita decenter.
Interdum tamen & uocem Comœdia tollit:
Iratusq; Chremes tumido delitigat ore.
Et Tragicus plærunq; dolet sermone pedestri.
Telephus & Peleus, cum pauper & exul uterq;
Proijcit ampullas, & sesquipedalia uerba,
Si curat cor spectantis tetigisse querela.
Non satis est pulchra esse Poëmata, dulcia sunto:
Et quocunq; uolent, animum auditoris agunto.
Vt ridentibus arrident, ita flentibus adsunt
Humani uultus. Si uis me flere, dolendum est
Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia lædent.
Telephe uel Peleu, male si mandata loqueris,
Aut dormitabo, aut ridebo. Tristia mœstum
Vultum uerba decent: iratum plena minarum:
Ludentem lasciua: seuerum, seria dictu.
Format enim natura prius nos intus ad omnem
Fortunarum habitum, iuuat, aut impellit ad iram:
Aut ad humum mœrore graui deducit, & angit.
Post effert animi motus interprete lingua.
Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
Romani tollent equites, peditesq; cachinnum.

Intererit

Intererit multum Dauusné loquatur, an Heros,
Maturusne senex, an adhuc florente iuuenta
Feruidus, an matrona potens, an sedula nutrix:
Mercatorné uagus, cultorne uirentis agelli:
Colchus an Assyrius: Thebis nutritus, an Argis.
Aut famam sequere, aut sibi conuenientia finge
Scriptor. Honoratum si forte reponis Achillem,
Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
Iura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
Sit Medea ferox, inuictaq;: flebilis Ino,
Perfidus Ixion, Io uaga, tristis Orestes.
Si quid inexpertum scenæ committis, & audes
Personam formare nouam, seruetur ad imum
Qualis ab incepto processerit, & sibi constet.
Difficile est proprie communia dicere: tuq;
Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
Quàm si proferres ignota, indictaq; primus.
*Publica materies priuati iuris erit, si
Non circa uilem, patulumq; moraberis orbem:
Nec uerbum uerbo curabis reddere fidus
Interpres: nec desilies imitator in arctum,
Vnde pedem proferre pudor uetet, aut operis lex.
Nec sic incipies, ut scriptor Cyclicus olim:
Fortunam Priami cantabo, & nobile bellum.
Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?
Parturient montes, nascetur ridiculus mus.
Quanto rectius hic, qui nil molitur ineptè:

Dic mihi Musa uirum, captæ post tempora Troiæ,
Qui mores hominum multorum uidit, & urbeis.
Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
Antiphaten, Scyllamq;, & cũ Cyclope Charybdim:
Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
Nec gemino bellum Troianum orditur ab ouo.
Semper ad euentum festinat, & in medias res
Non secus ac notas auditorem rapit: & quæ
Desperat tractata nitescere posse, relinquit.
Atq; ita mentitur, sic ueris falsa remiscet,
Primo ne medium, medio ne discrepet imum.
Tu quid ego, & populus mecum desideret, audi.
Si plausoris eges aulæa manentis, & usq;
Sessuri, donec cantor, uos plaudite, dicat,
Aetatis cuiusq; notandi sunt tibi mores,
Mobilibusq; decor naturis dandus, & annis.
Reddere qui uoces iam scit puer, & pede certo
Signat humum, gestit paribus colludere, & iram
Colligit, ac ponit temere, & mutatur in horas.
Imberbis iuuenis tandem custode remoto,
Gaudet equis, canibusq;, & aprici gramine campi,
Cereus in uitium flecti, monitoribus asper,
Vtilium tardus prouisor, prodigus æris,
Sublimis, cupidusq;, & amata relinquere pernix.
Conuersis studijs ætas, animusq; uirilis
Quærit opes, & amicitias, inseruit honori:

Commi

Commisisse cauet, quod mox mutare laboret.
Multa senem circumueniũt incommoda, uel quod
Quærit, & inuentis miser abstinet, ac timet uti:
Vel quod res omneis timide gelideq; ministrat,
Dilator, spe longus, iners, auidusq; futuri,
Difficilis, querulus, laudator temporis acti
Se puero: censor, castigatorq; minorum.
Multa ferunt anni uenientes commoda secum:
Multa recedentes adimunt. ne fortè seniles
Mandentur iuueni partes, pueroq; uiriles,
Semper in adiunctis, æuoq; morabimur aptis.
Aut agitur res in scenis, aut acta refertur.
Segnius irritant animos demissa per aurem,
Quàm quæ sunt oculis subiecta fidelibus, & quæ
Ipse sibi tradit spectator. non tamen intus
Digna geri, promes in scenam: multaq; tolles
Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens.
Nec pueros coram populo Medea trucidet:
Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus:
Aut in auem Progne uertatur, Cadmus in anguem.
Quodcunq; ostendis mihi sic, incredulus odi.
Neue minor, quinto neu sit productior actu
Fabula quæ posci uult, & spectata reponi.
Nec deus intersit, nisi dignus uindice nodus
Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
Actoris parteis chorus, officiumq; uirile
Defendat, neu quid medios intercinat actus

Quod non proposito conducat, & hæreat apte.
Ille bonis faueatq́;, & concilietur amice.
Et regat iratos, & amet peccare timenteis.
Ille dapeis laudet mensæ breuis, ille salubrem
Iustitiam, legesq́;, & apertis otia portis.
Ille tegat commissa, deosq́; precetur, & oret.
Vt redeat miseris, abeat fortuna superbis.
Tibia non ut nunc orichalco uincta, tubæq́;
Aemula: sed tenuis, simplexq; foramine pauco
Adspirare, & adesse choris erat utilis, atq;
Nondum spissa nimis complere sedilia flatu:
Quo sane populus numerabilis, utpote paruus,
Et frugi, castusq́;, uerecundusq́;, coibat.
Postquam cœpit agros extendere uictor, & urbē
Latior amplecti murus, uinoq́; diurno
Placari Genius festis impune diebus,
Accessit numerisq́;, modisq; licentia maior.
Indoctus, quid enim saperet, liberq; laborum
Rusticus, urbano confusus, turpis honesto?
Sic priscæ motumq́; & luxuriam addidit arti
Tibicen, traxitq́; uagus per pulpita uestem.
Sic etiam fidibus uoces creuere seueris:
Et tulit eloquium insolitum facundia præceps:
Vtiliumq; sagax rerum, & diuina futuri
Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.
Carmine qui Tragico uilem certauit ob hircum,
Mox etiam agresteis Satyros nudauit, & asper

incolumi

Incolumi grauitate iocum tentauit, eò quòd
Illecebris erat, & grata nouitate morandus
Spectator, functusq; sacris, & potus, & exlex.
Verum ita risores, ita commendare dicaceis
Conueniet Satyros, ita uertere seria ludo,
Ne, quicunq; deus, quicunq; adhibebitur heros
Regali conspectus in auro nuper, & ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas:
Aut dum uitat humum, nubeis, & inania captet.
Effutire leueis indigna Tragœdia uersus:
Vt festis matrona moueri iussa diebus
Intererit Satyris paulum pudibunda proteruis.
Non ego inornata, & dominantia nomina solum,
Verbaq; Pisones Satyrorum scriptor amabo:
Nec sic enitar Tragico differre colori,
Vt nihil intersit, Dauusne loquatur, an audax
Pythias emuncto lucrata Simone talentum,
An custos, famulusq; dei Silenus alumni.
Ex noto fictum carmen sequar, ut sibi quiuis
Speret idem: sudet multum, frustraq; laboret
Ausus idem: tantum series, iuncturaq; pollet,
Tantum de medio sumptis accedit honoris.
Syluis deducti caueant me iudice Fauni,
Ne uelut innati triuijs, ac pene forenses,
Aut nimium teneris iuuenentur uersibus unquam,
Aut immunda crepent, ignominiosaq; dicta.
Offendũtur enim, quibus est equus, & pater, & res.

Nec, si quid fracti ciceris probat, & nucis emptor,
Aequis accipiunt animis, donantúe corona.
Syllaba longa breui subiecta, uocatur Iambus
Pes citus. unde etiam trimetris adcrescere iussit
Nomen Iambeis, cum senos redderet ictus,
Primus ad extremum similis sibi. non ita pridem,
Tardior ut paulò, grauiorq; ueniret ad aureis,
Spondeos stabileis in iura paterna recepit
Commodus, & patiens, non ut de sede secunda
Cederet, aut quarta socialiter. hic & in Acci
Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
In scenam missos magno cum pondere uersus,
Aut operæ celeris nimium, curaq; carentis,
Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
Non quiuis uidet immodulata poëmata iudex.
Et data Romanis uenia est indigna Poëtis.
Iccirco ne uager, scribamq; licenter? an omneis
Visuros peccata putem mea? tutus, & intra
Spem ueniæ cautus? uitaui denique culpam,
Non laudem merui. Vos exemplaria Græca
Nocturna uersate manu, uersate diurna.
At nostri proaui Plautinos & numeros, &
Laudauêre saleis. nimium patienter utrunq;,
Ne dicam stulte mirati, si modo ego, & uos
Scimus inurbanum lepido seponere dicto:
Legitimumq; sonum digitis callemus, & aure.
Ignotum Tragicæ genus inuenisse Camœnæ

Dicitur, & plaustris uexisse poëmata Thespis.
Quæ canerent, agerentq; peruncti fecibus ora.
Post hunc personæ, pallæq; repertor honestæ,
Aeschylus, & modicis instrauit pulpita tignis,
Et docuit, magnumq; loqui, nitiq; cothurno.
Successit uetus his Comœdia, non sine multa
Laude, sed in uitium libertas excidit, & uim
Dignam lege regi: lex est accepta, chorusq;
Turpiter obticuit sublato iure nocendi.
Nil intentatum nostri liquere Poëtæ,
Nec minimum meruere decus, uestigia Græca
Ausi deserere, & celebrare domestica facta
Vel qui prætextas, uel qui docuere togatas.
Nec uirtute foret, clarisue potentius armis,
Quàm lingua Latium, si non offenderet unum-
Quenq; Poëtarum limæ labor, & mora. uos ô
Pompilius sanguis carmen reprehendite, quod non
Multa dies, & multa litura coercuit, atq;
Perfectum decies non castigauit ad unguem.
Ingenium misera quia fortunatius arte
Credit, & excludit sanos Helicone Poëtas
Democritus, bona pars non ungueis ponere curat,
Non barbam, secreta petit loca, balnea uitat.
Nanciscetur enim pretium, nomenq; Poëtæ,
Si tribus anticyris caput insanabile nunquam
Tonsori Lycino commiserit. O ego læuus,
Qui purgor bilem sub uerni temporis horam.

Non alius faceret meliora Poëmata. uerum
Nil tanti est. ergo fungar uice cotis, acutum
Reddere quæ ferrum ualet exors ipsa secandi.
Munus, & officium nil scribens ipse docebo:
Vnde parentur opes: quid alat, formetq; Poëtam:
Quid deceat, quid non: quò uirtus, quò ferat error.
  Scribendi recte sapere est, & principiũ, & fons.
Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ:
Verbaq; prouisam rem non inuita sequentur.
  Qui didicit patriæ quid debeat, & quid amicis:
Quo sit amore parẽs, quo frater amãdus, et hospes:
Quod sit conscripti, quod iudicis officium: quæ
Partes in bellum missi ducis: ille profecto
Reddere personæ scit conuenientia cuiq;.
Respicere exemplar uitæ, morumq; iubebo
Doctum imitatorem, & ueras hinc ducere uoces.
Interdum speciosa iocis, morataq; recte
Fabula nullius Veneris, sine pondere, & arte,
Valdius oblectat populum, meliusq; moratur,
Quàm uersus inopes rerum, nugæq; canoræ.
  Graijs ingenium, Graijs dedit ore rotundo
Musa loqui, præter laudem nullius auaris.
  Romani pueri longis rationibus assem
Discunt in parteis centum diducere. Dicat
Filius Albini, si de quincunce remota est
Vncia, quid superat? poteras dixisse triens. Eu
Rem poteris seruare tuam. redit uncia: quid fit?

Semis

Semis. ad hæc animos ærugo, & cura peculi,
Cum semel imbuerit, speramus carmina fingi
Posse linenda cedro, & leui seruanda cupresso?
Aut prodesse uolunt, aut delectare poëtæ:
Aut simul & iucunda, & idonea dicere uitæ.
Quicquid præcipies, esto breuis: ut cito dicta
Percipiant animi dociles, teneantq; fideles.
Omne superuacuum pleno de pectore manat.
Ficta uoluptatis causa sint proxima ueris.
Nec quodcunq; uolet, poscat sibi fabula credi:
Neu pransæ Lamiæ uiuum puerum extrahat aluo.
Centuriæ seniorum agitant expertia frugis:
Celsi prætereunt austera Poëmata Rhamnes.
Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
Lectorem delectando, pariterq; monendo.
Hic meret æra liber Sosijs, hic & mare transit,
Et longum noto scriptori prorogat æuum.
Sunt delicta tamen, quibus ignouisse uelimus:
Nā neq; chorda sonū reddit, quē uult manus et mēs.
Poscentiq; grauem persæpe remittit acutum:
Nec semper feriet quodcunq; minabitur arcus.
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cauit natura. quid ergo?
Vt scriptor si peccat, idem librarius usq;,
Quamuis est monitus, uenia caret, & citharœdus
Ridetur, chorda qui semper oberrat eadem:

Tria poetæ officia.

Ad primum

Ad secundum

Ad tertium

Prouerbium est

Quatenus poetæ ignoscendum.

Prouerb. eadē oberrare chorda.

Sic mihi qui multum cessat, fit Cherilus ille,
Quem bis, terq; bonum cum risu miror, & idem
Indignor. quandoq; bonus dormitat Homerus.
Verum opere in longo fas est obrepere somnum.
Vt pictura poesis erit: quæ, si propius stes,
Te capiet magis, & quædam si longius abstes.
Hæc amat obscurum: uolet hæc sub luce uideri,
Iudicis argutum quæ non formidat acumen.
Hæc placuit semel, hæc decies repetita placebit.
O maior iuuenum, quamuis & uoce paterna
Fingeris ad rectum, & per te sapis, hoc tibi dictum
Tolle memor: certis medium, & tolerabile rebus
Recte concedi. consultus iuris, & actor
Causarum mediocris, abest uirtute diserti
Messalæ nec scit quantum Cassellius Aulus,
Sed tamen in pretio est: mediocribus esse Poetis
Non homines, non di, non concessere columnæ.
Vt gratas inter mensas symphonia discors,
Et crassum unguentum, & Sardo cũ melle papauer
Offendunt, poterat duci quia cœna sine istis,
Sic animis natum, inuentumq; poëma iuuandis,
Si paulum summo discessit, uergit ad imum.
Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis,
Indoctusq; pilæ, disci úe, trochi úe quiescit,
Ne spissæ risum tollant impunè coronæ.
Qui nescit, uersus tamen audet fingere. quid ni?
Liber & ingenuus, præsertim census equestrem

Summam

Summam nummorum, uitioq; remotus ab omni.
Tu nihil inuita dices, faciesq; Mineruą.
Id tibi iudicium est, ea mens, si quid tamen olim
Scripseris, in Metij descendat iudicis aureis,
Et patris, & nostras, nonumq; prematur in annum,
Membranis intus positis delere licebit
Quod non ædideris. nescit uox missa reuerti.
Syluestreis homines sacer, interpresq; deorum
Cædibus, & uictu fœdo deterruit Orpheus,
Dictus ob hoc lenire tigreis, rapidosq; leones:
Dictus & Amphion Thebanæ conditor arcis
Saxa mouere sono testudinis, & prece blanda
Ducere quò uellet. fuit hæc sapientia quondam,
Publica priuatis secernere, sacra prophanis,
Concubitu prohibere uago, dare iura maritis,
Oppida moliri, leges, incidere ligno.
Sic honor, & nomen diuinis uatibus, atq;
Carminibus uenit. post hos insignis Homerus,
Tyrtæusq; mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. dictæ per carmina sortes,
Et uitæ monstrata uia est: & gratia regum
Pierijs tentata modis, ludusq; repertus,
Et longorum operum finis, ne forte pudori
Sit tibi Musa lyræ solers, & cantor Apollo.
Natura fieret laudabile carmen, an arte
Quæsitum est. ego nec studium sine diuite uena,
Nec rude quid prosit uideo ingenium: alterius sic

Altera poscit opem res, & coniurat amicè.
Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit, fecitq; puer, sudauit & alsit,
Abstinuit Venere, & uino: qui Pythia cantat
Tibicen, didicit prius, extimuitq; magistrum.
Nunc satis est dixisse, ego mira poëmata pango:
Occupet extremum scabies, mihi turpe relinqui est,
Et quod non didici, sanè nescire fateri.
Vt præco ad merces turbam qui cogit emendas,
Assentatores iubet ad lucrum ire poeta
Diues agris, diues positis in fœnore nummis.
Si uero est, unctum qui rectè ponere possit,
Et spondere leui pro paupere, & eripere atris
Litibus implicitum, mirabor si sciet inter
Noscere mendacem, uerumq; beatus amicum.
Tu seu donaris, seu quid donare uoles cui,
Nolito ad uersus tibi factos ducere plenum
Lætitiæ. clamabit enim pulchre, bene, rectè,
Pallescet super his: etiam stillabit amicis
Ex oculis rorem, saliet, tondet pede terram.
Vt qui conducti plorant in funere, dicunt,
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo, sic
Derisor uero plus laudatore mouetur.
Reges dicuntur multis urgere culullis,
Et torquere mero, quem perspexisse laborent
An sit amicitia dignus. si carmina condes,
Nunquam te fallant animi sub uulpe latentes.

Quintilio

Quintilio si quid recitares, corrige sodes
Hoc aiebat, & hoc. melius te posse negares,
Bis, terq; expertum frustra, delere iubebat.
Et malè tornatos incudi reddere uersus.
Si defendere delictum, quàm uertere malles,
Nullum ultra uerbũ, aut operam sumebat inanem,
Quin sine riuali teq; & tua solus amares.
Vir bonus & prudens uersus reprehēdet inertes,
Culpabit duros, incomptis allinet atrum
Transuerso calamo signum, ambitiosa recidet
Ornamenta, parum claris lucem dare coget:
Arguet ambigue dictum, mutanda notabit.
Fiet Aristarchus, nec dicet, cur ego amicum
Offendam in nugis? hæ nugæ seria ducent
In mala derisum semel, exceptumq; sinistrè.
Vt mala quem scabies, aut morbus regius urget,
Aut phanaticus error, & iracunda Diana,
Vesanum tetigisse timent, fugiuntq; poëtam,
Qui sapiunt: agitant pueri, incautiq; sequuntur.
Hic, dum sublimes uersus ructatur, & errat,
Si, ueluti merulis intentus decidit auceps
In puteum, foueamúe, licet succurrite longum
Clamet iò ciues, non sit, qui tollere curet.
Si quis curet opem ferre, & demittere funem,
Qui scis, an prudens huc se deiecerit, atq;
Seruari nolit? dicam. Siculiq; Poetæ
Narrabo interitum. Deus immortalis haberi

Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Aetnam
Insiluit. sit ius, liceatq; perire Poetis:
Inuitum qui seruat, idem facit occidenti.
Nec semel hoc fecit: nec si retractus erit, iam
Fiet homo, & ponet famosae mortis amorem.
Nec satis apparet, cur uersus factitet: utrum
Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
Mouerit incestus: certe furit, ac uelut ursus
Obiectos caueae ualuit si frangere clathros,
Indoctum, doctumq; fugat recitator acerbus.
Quem uero arripuit, tenet, occiditq; legendo,
Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo.

ARTIS POETICAE

FINIS.